

DIFI
Postboks 8115 Dep
0032 Oslo

Oslo 13.mars 2015

Arkivet – en tidstyv eller en generøs vert?

Norsk Arkivråd har fulgt diskusjonen om tidstyver med stor interesse, og vi har også vært i kontakt med Difi tidligere for å få informasjon om prosjektet. Vi har notert at arkiv er trukket frem av flere underveis i prosessen, og at arkiv er blitt definert som både en intern og ekstern tidstyv. Vi vil gjerne bidra aktivt til å sette arkiv på dagsorden og å fjerne tidstyver i norsk forvaltning.

Når en tenker gjennom oppgaver som virker unødvendige og tidkrevende og som kun stjeler tid, er det mange som peker på arkivering (eller journalføring som arkivarer gjerne kaller det). På den ene siden er det ikke vanskelig å se at dette kan fremstå som komplisert. Samtidig er vi alle avhengige av gode løsninger og rutiner for å danne arkiv. En god forvaltning av arkiv og dokumentasjon er grunnlag for egen virksomhet og utøvelse av oppgaver og korrekte beslutninger. Den gjør det mulig å oppfylle demokratiske rettigheter som borgernes rett til informasjon om virksomheten. Det er også helt nødvendig for å sikre og bevare rettighetsdokumentasjon - ofte i et perspektiv langt utover våre egne år som ansatt i forvaltningen.

Vi har arkivsystemer som er obligatoriske å bruke, men som fremstår som lite brukervennlige og uten gode løsninger for enkel bruk for dem som har begrensede behov for funksjonalitet. Det foregår mye dobbeltarbeid, og det oppleves som krevende å navigere i arkivterrenget. I tillegg til et teknisk krevende rammeverk for både saksbehandlere, ledere og arkivarer er det også utfordrende at vi har en foreldet arkivlov som ikke ivaretar behovet for fleksible og gode løsninger i en travel hverdag der arkivene skapes. Norsk Arkivråd har flere ganger påpekt overfor Kulturdepartementet at det er behov for en revisjon. De lovmessige kravene må oppleves som relevante i vår tid. Nye teknologiske løsninger gir nye muligheter, men det blir frustrerende for alle parter når utdaterte lover setter grenser for hva vi kan få til av gode løsninger.

På den annen side vil vi påstå at mange av de andre identifiserte tidstyvene viser at arkivering og journalføring er viktige bidragsytere til god informasjonsforvaltning. Dette er igjen avgjørende for å drive effektiv og korrekt saksbehandling. Noarkløsninger muliggjør søk på og utveksling av standardiserte metadata uavhengig av saksbehandlerens logikk i sitt eget private arkiv. Samtidig anerkjenner vi at de arkivsystemene som er i bruk i dag ikke tilfredsstillers dagens krav til brukervennlighet. Her vil profesjonelle arkivarer være deres

fremste allierte sammen med leverandørene for å skape gode brukergrensesnitt som samtidig ivaretar behovet for en god kontroll på dokumentasjonen og arkivene i henhold til behovene.

Uttrekk av data og overføring til Offentlig elektronisk postjournal gir en felles inngang til offentlig informasjon som er unik i verden. OEP-løsningen er ikke feilfri, og alle tilbakemeldingene på at arbeidet med innsynsbegjæringer oppleves som tidstyver er en klar indikasjon på at det er et stort potensiale for å forenkle løsningen. Vi vil minne om at løsningen er med på å oppfylle en av de viktigste hensiktene ved å danne arkiv i offentlig forvaltning: gjennomsiktighet og etterprøvbarhet fra borgerne. Denne frie tilgangen på informasjon og muligheten for borgerne til å se makthaverne i korta er med på å danne grunnlaget for en demokratisk rettsstat. Vi er glade for at Difi har en sentral rolle i OEPs tekniske plattform og kan påvirke fremtidige løsninger i tråd med tilbakemeldingene som er kommet i arbeidet med tidstyver. Videre utvikling av løsningen må ivareta behovet for innsyn samtidig som en utnytter teknologiske muligheter for å tilby et effektivt verktøy.

Et område hvor vi mener det vil være enkelt å fjerne tidstyver er ved en større grad av digital samhandling i offentlig sektor. Dette påpekes også av mange av bidragsyterne. Det oppleves som lite hensiktsmessig at dokumenter sendes frem og tilbake mellom forvaltningsorganer og journalføres hos alle på en til forveksling lik måte. Her må man kunne se til for eksempel bibliotekene som benytter seg av felles metadata for registrerte dokumenter i den grad det er mulig, og vi har store forventninger til Difis prosjekt for digital meldingsutveksling i offentlig sektor.

Våre medlemmer i privat og offentlig sektor jobber kontinuerlig for å forbedre og forenkle IT-løsninger, vi arbeider daglig med å ivareta lovkrav samtidig som vi forsøker å gjøre lovverket forståelig for sluttbrukere både internt og eksternt. Vi tør påstå at arkivarer rundt om i Norge vil ha forslag til løsning på flesteparten av tidstyvene som er identifisert. Å få muligheten til å påvirke omverdens oppfatning av arkivet som en tidstyv til å være en hjelpsom vert i jungelen av informasjon som omgir oss til daglig, vil garantert skape engasjement. Arkivene i Norge har de siste årene gjennomgått en revolusjon. Det er digitalisert og forenklet i enorm skala, og vi registrerer en økende erkjennelse av at arkiv er en grunnpilar i den pågående digitaliseringen i forvaltningen. Likevel får vi altså et stort antall tilbakemeldinger på at arkivfunksjoner og -krav oppleves som «plunder og heft». Norsk Arkivråd håper derfor innspillene på dette området oppsummeres med klare forslag til tiltak og ansvars plassering. Vi bidrar veldig gjerne i dette arbeidet.

Vennlig hilsen

Marianne Høiklev Tengs
Styreleder Norsk Arkivråd

Norsk Arkivråd
Maridalsveien 3
0178 Oslo

Telefon: 22 20 28 90
E-post: postmottak@arkivrad.no
www.arkivrad.no